

SEGON PETIT SUPLEMENT AL GLOSSARI GENERAL LUL·LIÀ

INTRODUCCIÓ

És ja la tercera vegada que ho escrivim: a mesura que aniran apareixent obres secundàries de Llull, o a ell atribuïdes, hi seran descoberts mots, primaris i secundaris, que no figuren registrats en el nostre GGL. I, naturalment, aquest fet justifica o exigeix els *Suplements*.

Heus ací, doncs, un segon *Suplement*. Com és sabut, ha estat editat, no fa molt, el *Llibre de virtuts e de pecats*, obra lul·liana menor que romanica encara arraconada dins l'obscuritat dels còdexs medievals.

Amb àvida curiositat lingüística hem llegit dita nova obra. I, efectivament, ens hem topat amb allò que esperàvem: un cert nombre de mots-rel, una bona collita de derivats i amb una aclaparadora munió de variants gràfiques.

Tenint en compte que la memòria humana —i més als llargs noranta anys— no és una segadora mecànica, llegiu computadora, que arrasa tot quant li ve davant, hem intentat recollir en aquest nou *Suplement* les dues primeres categories de material lèxic, afegint-hi algunes formes verbals d'imperatiu (2.ª persona singular) amb inflexió anòmala. Quant a les variants, només mostres escadusseres d'ací i d'allà.

Les variants gràfiques! Ens preguntem: tenen alguna importància ideològica o lingüística les variants merament gràfiques? Tal vegada per a la paleografia, per a la història de la incipient, vacil·lant ortografia del nostre català... Siguem benignes amb els antics escrivans, encara més avesats a copiar en llatí i que devien treballar a tant el foli travelant en la transcripció de sons nous, com la lateral palatal *ll*, i la nasal palatal *ny*, la ja innecessària *ç* trencada davant *e*, *i*, l'abús o la manca de la inútil *h*, etc.

Pensem que potser no anassin massa descaminats els qui *civilitzaven* —és el terme que empram en l'*Epíleg* del GGL— lleugerament les trans-

cripcions. Feien el text més llegible i intel·ligible als no iniciats en els arcaïsmes medievals, encara que molt interessats per les idees del nostre savi, de cada dia més estimat per la curiositat científica. De fet els editors de les *Obres Essencials* donaren per bones les transcripcions *civilitzades*.

Hem exposat el nostre personal punt de vista. Malgrat la nostra no total coincidència amb els criteris dels editors, lloam i encoratjam l'empresa de la NEORL, desitjant que, a la fi, es porti a terme i a l'abast dels estudiosos la totalitat de l'obra lul·liana que encara avui es troba amagada en els escassos còdexs medievals.

A

ABSÈNCIA f. Grafia defectuosa per *absència*. *E en absència de coratge oblida leugerament les coses passades*, 215. A la mateixa pàgina es troba escrit tres vegades el mateix mot en forma correcta. V. en GGL la definició del mot.

ADELICAMENT m. Errada d'impremta o antiga falsa lectura per *adelitament*. *E l'ome foyl, con seu a la taula, desira viure longuament per ço que aja delicament en sentir plaents viandes e delicades*, 30. V. *adelitament* en GGL.

ADJUATIU, -IVA adj. Sembla una falsa lectura per *ajudatiu*. *Con sia açò que fe sia hàbit adjuatiu*, 235. V. en GGL *ajudativa* (potència).

AFAR m. Facultat de parlar, el famós sisè sentit de Llull. *En semblant manera se pot dir de afar, ço és de parlar, qui és lo ·vi^{en}·seny qui novelament és conegut per Ramon, del qual ha fet ·i· libre*, 127-128. V. *affar* en GGL.

AFFACTIU, -IVA adj. Grafia defectuosa per *affatiu*. *Les quals són: potència visiva, auditiva, odorativa, gustativa, tactiva, affactiva*, 255. V. en GGL *affatiu*.

AGRADAT, -ADA adj. o part. pass. d'*agradar* (no registrat). Graduat. *Per ço car*

caritat és agradada els graus desús són graus sotayrans, 95. V. en GGL *gradar, gradat*.

ALEGAMENT m. Acte d'al·legar. *E mostres avem lurs contravèrsies per alegaments [sic] de sermons*, 255. V. en GGL *al·legar*.

ALEGAR v. tr. Sembla una grafia defectuosa per *al·legar*. *Enaxí con avem mostrada manera per la qual hom sàpia alegar sermons per ço que ab esperança hom pusca destruyr luxúria, los pot alegar en fer sermó de esperança e de ergul*, 255. V. en GGL *al·legar*.

ALIGAR-SE v. refl. Lligar-se. *En lo qual cuydar són enganats, con sia açò que cascun jorn s'aliga[n] a multiplicar lo pecat*, 145.

ETIM.: llatí *alligare*.

ALMESCH m. Variant gràfica per *almesc*. *Demanaren al home glot de quès fa almesch, e ell respòs que de pa e de formatge fresch*, 124. V. en GGL *almesc*.

AMÀNSIA f. Grafia defectuosa per *amànscia*. *Humana volentat... no fa amànscia de abstinència e de paciència*, 215. V. en GGL la forma correcta.

AMBLADURA f. Manera de caminar o córrer, referit a bèsties per a cavalcar. *Home*

* En tot el *Suplement* usam les mateixes abreviatures que en el GGL i citam per pàgines.

ha plaer en cavalcar beyl cavayl qui bé corre e aja bona ambladura, 134.

ETIM.: llatí *ambulatura*, f. de part. de fut. d'*ambulare* 'anar'. Cf. fr. *allure*.

AMOROSAMENT adv. De manera amorosa. *Caritat és estrument ab lo qual hom parla amorosament paraules amoroses de nostre senyor Deus*, 272.

APROPIATIU, -IVA adj. Que apropia, que pren en propietat. *Prudència és hàbit comparatiu, apropiatiu, que compare e apropia totes les fins naturals dels béns de gràcia a Déu e a humilitat contra ergul, qui és hàbit comparatiu e apropiatiu qui compare...*, 193. V. en GGL *apropiar*, *apropiat*.

ARANCAR v. tr. Variant gràfica per *arrancar*. *En Barbaria los petits porcs arancquen les rayls de les herbes als grans porcs per ço que los grans no destrovesquen lurs dens en arrancar les rayls per ço que façen batata e s defensen dels leons qui volen menjar los petits porcs*, 196. V. en GGL *arrancar*.

ARENGAR v. intr. Parlar amb fogositat per tal de convèncer. *Si l'ome avar e envejós ou ·i altre home belament parlar e arengar, ... E car serà envejós, aurà tristícia e dolor hon pus fortment l'oyrà parlar e arengar*, 121 V. en GGL *arengador*.

ASAU adv. Variant defectuosa per *assau* que, al seu torn és també variant d'*assats*.

Prou, bastant. *Pots, doncs, consirar e connèxer lo teu franc arbitre, ab lo qual pots fer assau pege[e]s e folies*, 78.

ETIM.: llatí *ad satis*, amb idèntica evolució d'*ama-tis* 'ama-u'.

ASITUAMENT m. Grafia defectuosa per *assituament*. *Home luxuriós e irat consira los asituamens que pot fer ab la fembra con fa luxúria*, 147. V. en GGL la forma correcta.

ATORGUAR v. tr. Simple variant defectuosa per *atorgar*. *Esperança atorgua que mentida diu veritat*, 265. V. en GGL *atorgar*. Diguem una vegada per totes que l'amanuense no tenia en compte que solament davant les vocals *e*, *i*, la *g* ha d'anar acompanyada de la *u* muda per conservar el seu so gutural.

AUÇEL m. Aucell, amb la *ç* abusiva davant *e* (o *i*). *Home prudent pren l'eximpli dels auçels*, 196. En GGL la forma correcta.

AVEROYSTA, **AVERROYSTA** m. Seguidor del sistema filòsofo-teològic d'Averrois. *Alscunes gents són qui han nom Averroystes e que estan majorment a París*, 103. *Axi con los averroystes qui dien que Deus no és en trinitat*, 263.

AY m. Variant gràfica per *all*. *Qui continua e menuga molts ays e beu vi forts corromp la sèdula que està sobre lo front en los locs hon participen los çervels*, 128. V. en GGL la forma correcta.

B

BACÓ m. Porc gras, viu o mort, criat per a esser menjat. Essent una paraula bàsica, recollim tots els passatges on l'hem descoberta. *E si [l'home] és més envejós que golós, ha major enveja del estor o del falcó de son vey per plaer de casar [caçar] que per envejar lo bacó, moltó e capó de son vey per menjar*, 134. *Ha [a] home golós e envejós no comans ton gras capó, moltó ne bacó ne la clau de ta caxa*, 135. *Home golós e mentider cobeeja per enveja lo bon vi*

e lo gras capó o bacó de son proisme, 167. *Prudència atrau lo plaer del veer gras capó ho [o] bacó a la fi de gustar*, 190.

ETIM.: antic francic *bakko*, mateixa significació (DCVB).

BARALA f. Variant gràfica per *baralla*. *Home luxuriós... és irat, per la qual ira engren barala e blastoma*, 146. V. *baralla* en GGL.

BATALA f. Variant gràfica per *batalla*. *Mostrades avem les batales que fan glotonia e saviea*, 285. V. en GGL la forma correcta.

BENAVYRAT, -ADA adj. Benaurat. *E [all]s benavyrats qui justament l'an servit en est món dóna aquella glòria graciosament*, 59. V. en GGL *benavyrat*.

ETIM.: l'origen primitiu del mot és el ll. *bene-auguratu*.

BLANT adj. Ultracorrecció per *blan*. *Jau-re en blant lit*, 125. V. *blan* en GGL.

BORD, -A adj. Fals, no vertader. *Car la sua esperança és borda e disformada*, 260. ETIM.: llatí *burdu*.

BOSA f. Grafia defectuosa per *borsa* o *bossa*. *Per glotonia se buyda la bosa de di-ners*, 128. V. en GGL *borsa*, *bossa*.

BRANCAT, -ADA adj. o part. pass. de *brancar*. *Aquell arbre és de sanctetat bran-cat, ramat, ffulat, fflorit e de sancts fruyts carregat*, 241. V. en GGL *brancar*.

BRANCHAT, -ADA adj. o part. pass. de *branchar*. Variant ultracorrecta de l'an-te-rior. *Per totes les potències naturals és ·i· arbre spiritual branchat, ramat, ffullat, fflorit e granat*, 280. V. *brancha* en GGL.

C, Ç

Ç' Grafia defectuosa per *s'*. *Ab aquelles [obres] poràs conèixer si lo príncep ç'à la fi per la qual és elet*, 18.

ÇABATA f. Grafia defectuosa per *sabata*. Vegeu el text de l'article següent.

ÇABATER m. Grafia incorrecta per *sabater*. *Axí con lo çabater qui ymagina a fer falsa en la çabata, en ço que unta e aplanu lo cuyr qui és àvol per ço que parega que sia bo*, 34. V. en GGL *sabata*, *sabater*.

CAPAT, -ADA adj. Revestit de capa. *Home qui vest capa, axí con per capa és cap[la]t, en axí home savi... E enaxí con home capat no pot ésser nuu dementre vest capa...*, 97. V. *capa* en GGL.

CAREGAT, -ADA adj. Grafia defectuo-sa per *carregat*. *Fe és arbre que ha ·iii· bran-ques ramades, fulades, florides e de molts, alts e nobles fruyts caregades*, 239. V. *car-regat* en GGL.

CARN-SALADA f. Part grassa del porc, entre pell i carn, que se sala per a la seva conservació. *Con home glot e luxuriós veu taverna e sardina salada o carn salada, per ço que molt pusca beure consira menjar la sardina e la carn salada*, 127. No gosariem

afirmar amb seguretat que la «carn salada» de Lull fos ja la *cansalada* del català conti-nental, la *xulla* del mallorquí.

CASAR v. intr. Grafia defectuosa per *ca-çar*. Vegeu en el següent text la vacil·lació o pocs escrípols de l'amanuense que empra tres maneres d'escriure el mateix verb, en-tre elles la correcta: *Home ha plaer en ca-çar. E si l'ome és glot envejós, à plaer en caçar per ço que pusca menjar la cassa que pren. E si és més envejós que golós, ha ma-jor enveja del estor o del falcó de son vey per plaer de casar que per envejar lo bacó, moltó e capó de son vey per menjar*, 134. V. en GGL *caçar*, *casar*.

CASTAMENT adv. De manera casta. *E per ço justícia, que és bona, requer que home veja, oya [etc.] bonament, castament e diligentment*, 180. V. *cast* en GGL.

CAUSATIU, -IVA adj. Que causa o pot causar. *La granea de Déu és creativa, cau-sativa de tots los grans béns naturals*, 139. V. en GGL *causativitat*.

ÇÈDULA f. cèl·lula. Element anatòmic dels animals i vegetals, que consisteix en una massa microscòpica, un nucli i una coberta amb suc cel·lular. *Qui continua e menuga*

molts ays e beu vi forts, corromp la sèdula que està sobre lo front en los locs hon participen los çervels denant e detràs, en la qual sèdula se fan les ymprecions intel·legibles; e açò matex en la çèdula detràs en lo tòss hon se fan les ymprecions recolibles, 128. Vg. sèdula al lloc corresponent d'aquest Segon petit suplement...

ETIM.: llatí *cellula*, diminutiu de *cella* (cel·leta), alterat per *cèdula* (ll. *schedula* 'full de paper'.

CENTES f. pl. de *cent*. Deu vegades deu. *Home avar, si à ·c· liures, vijares li és que, si n'avia ·v· centes, que-s tendria per pagat e per ric, 34.*

ÇERVEL, CERVEYL, ÇERVEYL m. Cervell. *Corromp la sèdula que està sobre lo front en los locs hon participen los çervels denant e detràs... E per ço, per trobar calor e secor és torbat lo cerveyl qui és fret e humit... Car home qui longuament membre, entén e ama los plaers de luxúria és torbat son çerveyl, 128. V. en GGL cervel, cervell.*

CHATÒLIC, -ÒLICA adj. Cultisme, equivocat, per *cathòlic*. *La fe chatòlica, 71. V. en GGL cathòlic, catòlic.*

COLTEYL m. Variant gràfica per *coltell*. *Ira és colteyl qui degolla pietat, humilitat, conseyl..., 47. V. en GGL coltell, colteyll.*

COMPARATIU, -IVA adj. Que compara o pot comparar. *Prudència és hàbit comparatiu per lo qual home compare major bé ab menor bé, 188. V. en GGL comparatiuament.*

COMPORTAMENT m. Manera de portar-se o comportar-se. *Lo veer és missatge de luxúria en ço que hom veu beles fem-*

bres e lurs bells comportaments, 37.

ETIM.: format damunt el verb llatí *comportare*.

CONTRADICTORI, -ÒRIA adj. Que inclou contradicció. *Con aquestes ·ii· contravèrsies sien contradictòries, pot hom conèixer que la fe dels crestians vera és, 248. V. en GGL contradictorià, contradicció.*

CONTRAVÈRSIA f. Variant per *contro·vèrsia*. *E aytals contravèrsies deu hom preycar al poble per ço que-s quart de mentida, 298. V. en GGL controvercia [sic].*

CREDITIU, -IVA adj. Que s'ha de creure, que mereix esser cregut. *Prudència és lum probatiu electiu e fe és lum creditiu positiu, 71.*

ETIM.: format damunt *creditum*, part. pass. de *credere* 'creure'.

CREECIÓ f. Grafia defectuosa per *creació*. *Creeció tu no pots sentir ne ymaginar, 59. V. en GGL en la forma correcta.*

CRESTAYL m. Variant gràfica per *crestall*. *Enaxí con crestayl reb color vermela con és posada [sic] sobre cosa vermeyla, 174. V. en GGL crestall.*

CULENT ger. de *cúler* (cúller). Collint. *Pot sermonador atrobar molts d'altres eximplis, a son plaer, a preycar de virtuts, culent aquells eximplis del subject d'aquesta sciència, 32. V. en GGL cúller.*

CULIR v. tr. Variant per *collir*. *E culim aquells [pecats] de les desemblances de virtuts, 33. V. en GGL colir, culir, collir.*

CULIT, -IDA part. pass. de *culir*. Collit. *Per molts d'altres eximplis culits en lo subject d'esta sciència, 16. V. cullit en GGL.*

D

DEBIL, DEBILA adj. Mancat de forces. *Ymaginació és debila e no sana, 262.*

No gosam decidir l'accentuació del mot, ignorant si és oxíton o paroxíton. La forma

femenina podria esser analògica; mes ens trobam davant un *dibil*, que registra DCVB (de la *Crònica* de Muntaner), que ens desorienta. Ho deixam així. V. en GGL *dèbil*.

DEBILITAR v. tr. Fer perdre la força. *Car consciència debilitarà la força de ta ànima*, 19.
ETIM.: llatí *debilitare*.

DECAURE v. tr. o refl. Fer caure. *Home qui ama més honrament que no li pertany és erguylós contra si metex e son proysme, car si metex decau*, 40.
ETIM.: llatí *decadere*.

DESAMÀNCIA f. Manca d'amor. *E si la voluntat és habituada de mentida, engendra desamànçia*, 231. V. en GGL *desamament*.

DESAMISTAT f. Manca d'amistat. *E sobre aquella fi home forts de coratge e home envejós són contraris e nax desamistat enfrenados*, 213. V. en GGL *desamor*.

DESCONCORDANÇA f. Manca de concordança. *Per la qual contrarietat fe e tempra han desconcordança*, 236. En GGL només la variant *desconcordança* per *descordansa*.

DESCRÉXER v. intr. No créixer, deixar de créixer. *Qui és infinit no crex ne descresx*, 270.
ETIM.: llatí *decrescere*, amb el prefix vulgaritzat.

DESFORÇAR v. tr. Llevar la força. *Ira és forma que desforma e desforça la voluntat a amar de Déu veres coses amables*, 245.
ETIM.: llatí vulgar *fortiare* amb el prefix negatiu *des-*.

DESLEALMENT adv. De manera deslleial. *Home envejós e desleal usa folament e deslealment contra caritat*, 293. V. en GGL *desleal*.

DESLIBERADAMENT adv. De manera deliberada. *Potència voletiva per justícia ama justament e deslberadament*, 185. V. en GGL *deslberar*.

DESLIBERATIU, -IVA adj. Que delibera. *Justícia és hàbit deslberatiu*, 184.

DESLIGAR, v. refl. Deslligar-se. *E cuyden que sien tan fortment ligats, que no.s*

pusquen desligar, 145. En GGL manca la forma reflexiva.

DESRAYGAT, -ADA part. pass. Desarrelat, desradicat. *Per aytal manera és engenerada glotonia morayga e és desraygada temprança de ymaginar e racionar*, 132.

ETIM.: ll. **disradicatu* per *eradicatu*.

DESSAMAR v. tr. Grafia defectuosa per *desamar*. *Per lo qual creximent nex malaltia la qual no consira ne dessama*, 37. V. en GGL la forma correcta.

DESTEMPRADAMENT adv. De manera destemprada. *Con tu menugues e beus destempradament, gites temprança d'aquells locs demunt dits e mets-hi destemprança*, 22. V. en GGL *destemprat*.

DESTEMPRANÇA f. Manca de temprança. *Destemprança en tu no aurà poder*, 21. *E açò ab poca de occasió vest si metex de destemprança e de desesperança*, 92. V. en GGL *destemprament*.

DESTRUVR v. tr. Variant per *destruir*. *Pot hom, doncs, ab aquell sermó mostrar al poble la manera per la qual home sàpia destruvir luxúria e destemprança*, 254. V. en GGL la variant *destruvir*.

DIBIL adj. Sorprenent variant per *dèbil* que fa dubtar si el mot és oxíton o paroxíton. *E per ço home qui és forts de coratge vençria en batala home qui és dibil de coratge*, 211. V. en GGL *dèbil*.

DIBILITAT f. Debilitat. *E si lo demoni te vol temptar per dibilitat de coratge a fer alcun pecat, recurri...*, 19. El fet de trobar-se en pàgs. 19-21 sis vegades *debilitat* i altres tantes *dibilitat* insinua una simple descurança de l'escrivà. V. *debilitat* en GGL.

DINNITAT f. Grafia defectuosa per *dignitat*. *Axí con home, qui és plus forts en entendre Déu e la sua bonea, granea e les altres dinnitats divinas...* Al costat de *E per ço home savi ama més entendre Déu e les altres sues dignitats*, 88. V. en GGL *dignitat*.

DISCORDANÇA f. Manca d'acord. *Si temprança ha concordança ab los béns de natura e de gràcia, luxúria ha ab aquells discordança*, 221. V. en GGL *discordància, discordansa*.

DISCRETAMENT adv. De manera discreta. *E si hom se senfon, amagrex, e l'enteniement discretament consira la manera per la qual hom pusca molt menjar e molt beure...* 129. V. en GGL *discret // 2*.

DISCRETIU, -IVA adj. Que distingeix. *Justícia és hàbit discretiu ab lo qual discretament ou paraules*, 184. V. *discret* en GGL.

DISFORMADAMENT adv. No d'acord amb la forma. *El teu amar serà vestit de pecat, en lo qual morrà totes les vegades que disformadament amarà*, 28. V. en GGL *desformar, desformat*.

DISTÀNCIA f. Diferència entre dues coses quant a valor, bondat, etc. *Prudència e ira són hàbits contraris e qui han infinida distància*, 199. *E mostrada avem lurs essències e la infinida distància que han per contrari*, 201. V. *distant* en GGL. ETIM.: llatí *distantia*.

E

ELECTIU, -IVA adj. Que elegeix o pot elegir. *Prudència en volentat és lum electiu, amatiu, positiu, e fe és lum creditiu, positiu*, 71. Per una petita diferència de significació vegeu en GGL *electiva* (potència).

EMFLAMAR v. tr. Grafia incorrecta per *enflamar*, inflamar. *La ymaginació emflama e escalfa la tua cara a fer luxúria*, 84. V. en GGL *enflamar*.

EN prep. Té valor temporal davant infinitiu només en sentit d'acció habitual en el text adduït. *En Barbaria los petits porcs aranquen les rayls de les herbes als grans porcs per ço que los grans no destrovesquen lurs dens en arrancar les rayls*. 196.

Pensem que actualment es fa un ús indègut de la preposició *en*, emprant-la en tots els casos on el castellà construeix *al* més infinitiu. En la modalitat mallorquina havia tengut sempre sentit d'acció habitual, com en el text citat, o d'acció futura.

ENBAUS [sic], m. Embalç, balç, precipici. *Potència visiva ha per natura atemprat veer. E si veu lamp o gran serpent ho gran enbaus ho gran resplendor, ho veu per àer qui ha poca lugor, no pot aver temprança per veer*, 232. V. en GGL *embausar, baus*.

ENBRIAGAMENT m. Grafia defectuosa per *embriagament*. *Ira és spiritual enbriagament*, 46. V. en GGL la forma correcta.

ENCARNATIÓ f. Grafia ultracorrecta per *encarnació*. *Possible cosa fo que'l Fill de Déu presés carn humana, con sia ço que aytal encarnatió sia la major possibilitat que ésser puscha*, 31. V. en GGL *encarnation* i la forma normal *encarnació*.

ENDENYAMENT adv. Indignament. *Home accidiós pererosament e ab [sic] endenyament parla de Déu e de ses obres*, 258. El text pot salvar-se prenent el mot *endenyament* com un nom derivat del verb *endenyar* (indignar), registrat en DCVB.

ENFRE·NDÓS Contracció de la prep. *enfre* i el pron. *ambdós*. *E sobre aquella fi home forts de coratge e home envejós són contraris e nax desamistat enfren·dós*, 213.

ENNAMORAR-SE v. refl. Formació ultracorrecta per *enamorar-se*. *Car per la conexença que hom ha de Déu e de les sues obres se enamora hom de Déu e de les sues obres*, 298. V. en GGL la forma normal.

ENPETRAR v. tr. Impetrar. *Los qual misatges vénen ab membrar, entendre e amar per virtuts o per vicis enpetrar*, 65. *Per la qual [oració] pusca a Déu servir e honrar e ço que desira enpetrar*, ib. V. en GGL *empetrar*.

ENPETRAT, -ADA part. pass. d'*enpetrar*. *Pots, doncs, conèxer que virtuts e vi-*

cis estan enpetrades per amar o per desamar, 64. V. en GGL *empetrat*.

ENPLICAR v. tr. Grafia defectuosa per *emplicar*. Implicar. *Si comprava bon vi, usaria de riquesa e explicaria contradicció*, 189. V. en GGL *emplicat*.

ENTENEMENT adv. Amb enteniment, amb intel·ligència. *Car pots creure que Déus ha poder infinit ab lo qual pot fer obres miraculoses justament, bonament, magníficament, entenement*, 59. V. en GGL *entenent*.

ENTEPRETAT,-ADA part. pass. d'*entepretar*. Interpretat. *Ira comença en la memòria e en l'enteniment e és entepretada en la volentat*, 47. Sembla una errada per *entepretat*. Vegeu en DCVB el verb antiquat *entepretar*.

ENTÍN 2.ª pers. sg. d'imperatiu d'*entendre*. *Con açò sia enaxí, doncs entín per justícia que, si tu fas injúria contra Déu, fas faliment...*, 14. En el curs de l'obra apareixen segones persones singular d'imperatiu amb tal inflexió en verbs de la segona conjugació. No és cap novetat. Encara que no figurin com a cap d'article, es troben en alguns verbs del GGL tals formes d'imperatiu. Comprobau-ho precisament en el mateix verb *entendre* // 1.

ENVEJOSAMENT adv. Amb enveja. *Home envejós entén, ama e membra envejosament*, 228. V. en GGL *envejós*.

ENVENYA f. Estranya grafia per *enveja*. *Si veus ·i· bel caval e lo demoni te mou e envenya, ymagina les penes infernals*, 67. V. en GGL la forma correcta.

ENVERSACIÓ Capgirament, acció de posar al revés. *E de la sua matèria home mentider cuyl e ajusta de les desviacions e enversacions de les fins de les ·x· potències naturals humanes damunt dites*, 209. El mot figura en GGL, mes com una simple variant.

ENVERSADAMENT adv. Capgiradament, invertidament. *E significa en son parlar secretament, enversadament contra veritat per tal que ço qui és fals aja semblança que sia ver*, 166.

ERGULAR v. intr. Manifestar orgull. *Luxuriar e ergular fan companya per durar*, 140. V. en GGL *ergullar*.

ESCAPÇAR v. tr. Tallar el cap, decapitar. *Enaxí con molts de nosaltres qui·ns lexiaríem enans escapçar que renegar la fe*, 82. ETIM.: llatí vulgar **ex-captiare*, d'igual significació.

ESPERMA f. Secreció dels testicles. *Ab los renyons, dels quals deriva en los genitius, qui són corsos e spirits en qui buyl la esperma*, 127. ETIM.: grec *sperma* 'llavor'.

F

Observem que la doble *ff* és simplement gràfica, sense valor fonètic.

FANTASIA f. Cosa fantàstica, imaginària, inexistent. *Enveja és hàbit cuylit per sentir e ymaginar, per membrar, entendre e amar spècies, ço és, fantasies de les quals home envejós fa enveja*, 44. Manca en GGL aquesta matisada significació.

FASCA 3.ª pers. sg. subj. de *fer*. Forma alternativa de *fasça* (amb ç trencada). *Per*

ço car elles [les dignitats] són causes primeres a totes causes creades, con sia açò que Déus tot quant fa, fasca ab elles, 6. Vegeu la forma més normal: *Saviesa és estrument qui defén hom que no fasça folies*, 283. En el primer cas podria haver-hi una errada de l'escrivà.

FEEDOR m. El qui fa. *Les quals [causes generals] són aquestes: efficient, ço és, feedor, forma, matèria e ffi*, 8. V. en GGL *faedor*.

FENYMENT m. Fingiment. *La raó està en ço que mentir és fenyment e no és ésser reyal*, 49. Pot ésser un simple errada d'impremta per *fenyiment*.

ETIM.: derivat de *fènyer*, llatí *fingerē*.

FFI f. Variant gràfica per *fi*. *Feedor, forma, matèria e ffi*, 8.

FFLORIT, -IDA adj. Variant gràfica per *florit*. *E per ço caritat per totes les potències naturals és ·i· arbre spiritual branchat, ramat, ffullat, fflorit e granat*, 280. V. en GGL *fflors* (flocs), *florit*.

FFULLAT, -ADA adj. Variant per *fullat*. Vegeu el text de l'article anterior i *fullat* en GGL.

FFUSTERIA f. Variant gràfica per *fuste-*

ria. *Les arts mechàniques són cavaleria, mercaderia, pagessia, ffusteria, sarturia...*, 9. V. *fusteria* en GGL.

FONDEMENT m. Variant per *fundament*. *Fonament. Les potències que majorment són fondements de ira e de mentida són humana volentat e humana e natural veritat*, 168. V. en GGL *fundament*.

FULAT, -ADA adj. Variant gràfica per *fullat*. *Fe és arbre que ha ·iii· branques ramades, fulades, florides e de molts alts e nobles fruyts caregades*, 239. V. en GGL *fula* per *fulla*.

FURÓS, -OSA adj. Furiós. *Les quals [circumstàncies] són impaciència, ergul e furós moviment sens neguna deliberació*, 200. V. en GGL *furiós*.

G

GALTADA f. Cop pegat amb la mà a la galta. *Tu dónes ·i^a· galtada a ·i· pagès e altra a ·i· cavaler e altra a ·i· rey*, 14. En GGL només *galtades* com a variant per *collades*.

GEER v. intr. Jaure o jeure. *Si home avar e envejós veu ·i· bel lit e honrat, e per la fi de geer moyl e per la fi de jaer honradament ymagina aver lit...*, 121. V. en GGL *jaer*.

GENITIUS m. pl. Testicles. *La qual flama nax e diriva en los genitius*, 127. ETIM.: llatí *genitivu*.

GLOB m. Variant gràfica per *glop*. Porció de líquid que es beu i que cap d'una vegada a la boca. *Home glot... beu a grans globs de la [sic] anap*, 37.

ETIM.: formació onomatopèica, similar al bearnès *gloop* i a l'anglès *gulp*.

GLORIFICATIÓ f. Variant culta per *glorificació*. *Perpetual glorificatió de benauy-rats*, 31. V. en GGL la forma normal.

GRADADAMENT adv. Gradualment, per graus. *Axí con la tua ànima que està ·i^a· forma gradadament e naturalment en les parts de ton cors*, 95. V. *gradat* en GGL.

GRAMÀTICH, GRAMÀTICHA m. i f. Simples variants per *gramàtic*, *gramàtica*. *Lo gramàtich, si és avar, no vol mostrar gramàticha a sos escolans*, 34. V. en GGL les formes normals.

H

Observem que en els escrits medievals catalans l'omissió del signe mut *h* és freqüentíssima. Donam aquí solament unes mostres de l'ús inicial indegut en uns pocs mots.

HAÏRAR v. tr. Aïrar, sentir ira. *Si ergul toca humilitat, encontinent haïr ergul e à*

plaer en amar humilitat, 209. V. la forma correcta *aïrar* en GGL.

HAMOR f. Grafia incorrecta per *amor*. *Ab caritat puja hamor son amar a Déu*, 274. V. en GGL *amor*.

HANS conj. adversativa. Grafia defectuosa per *ans*. *Si tu veus bella fembra e ymagines luxúria e la desames, tu no ames luxúria e no n'has pecat, hans fas virtut*, 38. V. la grafia correcta en GGL.

HODORATIU, -IVA adj. Grafia defectuosa per *odoratiu*. Capaç d'odorar. *Potència visiva, auditiva, odorativa, gustativa...*, 8. V. en GGL la grafia correcta.

HÓRDENS f. pl. Grafia defectuosa per *ór-*

dens. Sagrament de l'ordenació sacerdotal. *Los sacraments de santa esgleya són ·vii·, ço és, babtisme, confirmació, lo sanct sacrament del altar, hórdens, les claus de sent Pere, matrimoni, extrema uncció*, 9. V. en GGL *orde // 5*.

HUYLASTRE m. Ullastre, olivera borda. *Enaxí con ver oliver empelat en huylastre à força de vera oliva*, 85-86. V. *ullastre* en GGL.

I

IMPAÇENT adj. Impacient, que no té paciència. *E si lo pacient no és forts per gran virtut, esdevé impaçent e per la in paciència [sic] engendre luxúria*, 146. V. *impacient* en GGL.

INAMÀNCIA f. Manca d'amància o de voluntat d'amar. *Home prudent... engendre amància. E home irat usa per lo contrari e engendre sobtosament inamància*, 200. V. *amància* en GGL.

INDESLIBERATIU, -IVA adj. Que no delibera. *Ira és hàbit indesliberatiu*, 184. V. en GGL *desliberatiu*.

INDISCRETAMENT adv. Amb manca de discerniment, amb confusió, no clarament. *Ira és hàbit indiscretiu ab lo qual indiscretament ou paraules*, 184. El mot es troba registrat en el GGL, mes no en idèntica accepció.

INDISCRETIU, -IVA adj. Que obra amb confusió, sense claredat. Vegeu el text de l'article anterior.

INFERNEAR v. intr. o refl. Llançar-se dins l'infern. *Home qui ama més honrament que no li pertany és erguylós contra si metex e son proysme, car si metex decau e infernea*, 40. Sorpren un poc el sufix *-ear* i no *-ejar*. V. *infernar* en GGL.

INFLAR v. tr. Augmentar o fer augmentar de volum per una causa física o emocio-

nal. *E ymaginació que ymagina los delits que hom senti per luxúria e que escalfa e infla la carn, ajuda a luxúria contra saviea*, 286. En GGL només *inflat*.

ETIM.: llatí *inflare*.

INLLUMINAR v. tr. Variant per *il·luminar*. *Pot hom, doncs, conèxer con la ·i^a· virtut inllumina l'altra sobre sentir e ymaginar per inlluminat racionar*, 101. V. en GGL *inluminar*.

INMOVIBLE adj. Immovible, que no es pot moure. *Que veja los béns de gràcia que Déus dóna, los quals són riqueses movibles e immovibles*, 211. V. en GGL *immovable, immovable*.

INSAPIENT adj. Que no sap, mancat de saviesa. *E home desesperat e insapient fa lo contrari*, 107.

ETIM.: llatí *sapiente* amb el prefix de negació *in-*. Clàssic *insipiente*.

INVERSAR v. tr. Posar a la inversa, fora del seu fi. *Ira és hàbit indesliberatiu ab lo qual hom inversa la fi de son veer*, 184. V. en GGL *enversar*.

IRADAMENT adv. De manera irada, amb ira. *Home ergulós e irós ergulosament e iradament vol poseyr [sic] les fins de sentir*, 154. V. *irat* en GGL.

J

JACTANÇA f. Acció de jactar-se, de lloar-se. *E açò vertaderament, e sens jactança e ypocressia [sic] que no són del linatge de la doctrina damunt dita, 277.*

ETIM.: llatí *jactantia*. En GGL *jactància*.

JAPERUT, -UDA adj. Grafia defectuosa per *geperut*. *Home japerut ho [sic] contret, con veu los béns naturals que Déu dona per*

natura a son proysme, desija aver aquells béns naturals, 164. V. en GGL la forma correcta.

JENER m. Antiga grafia per *gener*, nom del primer mes de l'any. *En lo mes de jener en l'any de la Encarnació, 299.*

ETIM.: llatí *januariu*, probablement vulgar **jenuariu*, influït per *februariu*.

L

Cal tenir en compte que el signe *l* pot representar tant el so simplement lateral, *l*, com el lateral palatal, *ll*.

LIGUAMENT m. Grafia defectuosa per *ligament*. Lligament. *Deu hom ligar temprança e caritat per ço que per liguament hom viva ab sanitat e ab sanctitat longuament, 94.* V. en GGL *ligament*.

LO article neutre. *Comana lo teu a home diligent e rib son conseyl e sies privat d'el, 197.*

L'article neutre *lo*! Iniquament bandejat. Utilíssim, com en el text adduït, per a distingir entre «lo teu» (totes les coses teves) i «el teu» (l'objecte conegut, ja anomenat). Quantes vegades amb l'enyorat F. de B. Moll comentàvem que si no el tenguéssim, hauríem d'inventar l'article neutre *lo*!

LUMINÓS, -OSA adj. Lluminós, que emet llum. *Prudència e fe... són... lumino ses per enteniment, 71.*

ETIM.: llatí *luminosus*.

M

MACIÓ f. Grafia molt defectuosa per *messió*. Despesa, cost d'alguna cosa. *En fer mació de comunitat de ciutat, justa cosa és que tu pacs per ·m· liures e yo per ·c· sous, 11.* V. en GGL *messió*.

MAGNIFICAMENT adv. De manera magnífica. *Per ço car pots creure que Déus ha poder infinit ab lo qual pot fer obres miraculoses justament, bonament, magnificantment, 59.*

ETIM.: format damunt un *magnifical*, no registrat en DCVB, i la terminació *-ment*.

MALA f. Grafia defectuosa per *mall* (moneda). *A guanyar diner per ·i^a· mala se cové prudència e fortitudo, 67.* V. *mall* en GGL.

MALORCHA top. Mallorca. *Ffení R[a·mon] aquest libre en la ciutat de Malorcha, 299.* V. en GGL *Malorca, Mallorca*.

MANIFFEST, -ESTA adj. Grafia defectuosa per *manifest*. *És doncs, manifest e provat que..., 261.* V. en GGL la grafia normal.

MARAVEYLA f. Variant gràfica per *maravella*. *Con sia gran maraveyla que tans sermons e preys sien fets..., 5.* V. en GGL *maravella, meravella*.

MAYNADA f. Casa, familiars que hi habiten. *Així con l'ome qui va de nits e és sospitós e gelós e qui torba sa maynada, 146.* V. en GGL *mainada*, forma correcta, només com a variant de *companya*.

ETIM.: llatí vulgar *mansionata*, derivat de *mansione*.

MENASÇA f. Simple variant gràfica per *menaça*. *Home irat parle de folies, de colps e de nafres e de mort e de menasçes, 123.* V. en GGL la forma correcta.

MENTIMENT m. Acció de mentir. *Per ço que pusca mentir contra son proïsme, per lo qual mentiment pusca son proïsme enganar e trayr*, 48.

MERCADER, MERCADERA m. i f. Qui comercia amb gèneres vendibles. *És prudència mercadera e compra e ven*, 77. No registrada en GGL la forma femenina.

METZINAT, -ADA part. pass. de *metzinar*. Emmetzinat. *E cuyde.s que sia metzinat*, 148, V. *metzinar*, en GGL.

MINTENTMENT adv. Amb mentida o manca de veritat. *Home que mintentment s'escusa prepara ira al home qui'l reprèn e l'acusa*, 49. V. *mintén mintent* en GGL.

MIT 2.ª pers. sg. imperatiu de *metre*. Vegeu aquesta forma inflexionada en el següent text: *Si tu atrobés prudència e fortitudo, mit-les en ton membrar, entendre e amar*, 68. V. en GGL aquesta mateixa forma en l'article *metre*.

MITRA m. (contràriament a l'ús actual). Ornament que porten al cap, en funcions litúrgiques, arquebisbes, bisbes i altres prelats. *Prelat ha mitra daurat, que significja que ell és just e savi*, 65. V. *mitra*, f. en GGL.

MOL, MOLA adj. Variant gràfica per *moll*. *Blan lit e moles vestidures*, 276. En GGL hi és registrat el masculí, no el femení.

MORALYTAT f. Moralitat. És una de tantes arbitriarietats gràfiques que es permetien els amanuenses medievals quant a l'ús o abús de la y per la i llatina. *Con sia ço que pecat està per moralytat e no per natura engenrat*, 55. V. en GGL la forma correcta.

MORAYGA, MORAYGUA, MORAYGUES adj. (o part. pass.) f. sg. i pl. Enraïgat, arrelat. Pot referir-se a virtut i a pe-

cat. *Mostrada avem la manera per la qual .i.^a.força és forçada per altra força e la manera per la qual hom pot engenrar virtut morayga, qui à tan gran força, que no pot ésser vençuda per sa contrària força*, 83. *Enaxí con tu no pories forçar ta mà, si la meties al forn, que no sentís calor, enaxí home qui és habituat de virtut moraygua, qui és hàbit longuament perseverant, no pories forçar que fessés pecat*, 82. *Per ço tot hom se deuria acostumar a guanyar virtuts moraygues per les qual[s] home viu en pau*, ib. *E per aytal manera és engenrada glotonia morayga e desraygada temprança de ymaginar e racionar*, 132. (Vg. postscriptum). ETIM.: probablement ens trobam davant una antiga falsa interpretació de les formes *enraygada*, *enrayguada*, *enrayguades*, deguda a mala cal·ligrafia quant al prefix, i a una estranya abreviatura, fora de línia, dels suffixos *-da*, *-des*, omesos pels amanuenses. V. *enraygat* en GGL.

MORAYGAT, -ADA part. pass. d'un inexistent *moraygar*. Enraïgat, arrelat. *E serà [aquell home] habituat en tant de mal, que la sua malea engenrarà pecat moraygat, ço és a dir, pecat obstinat per longa perseverança*, 122. V. en GGL *enraygat*. (Vg. postscriptum).

ETIM.: aquí apareix confirmada, ens sembla, la nostra opinió: cal llegir *en-* per *mo-*.

MOSTROYTAT f. Monstruositat. *E és avar per ço que per les riqueses e per los honramens no sia maldit per les gents contra los seus vicis e les sues mostroytats*, 116. V. en GGL les variants *mostroïtat*, *mostruitat*.

ETIM.: com es veu, ens trobam davant una síncopa per *monstruositat*, derivat del llatí *monstruosus*.

MUYAT, -ADA part. pass. de *muyar* (forma no registrada). Mullat. *Axí con foc no pot cremar estopa muyada*, 237, V. en GGL *mullat*, *muyllat*.

N

NEGREGAT, -ADA part. pass. de *negregar* (negrejar). Ennegrir. *Per negror són molts individus negregats o ennegrits*, 148. ETIM.: llatí *nigru* més el sufix verbal *-idia-re* del llatí vulgar.

NON-RES m. No-res. *E açò diu car no pot entendre per natura humana que res pusca ésser de non res. E home savi entén sobre natura que Déus per natura de son poder, entendre e voler pot crear de non res creatura*, 297. V. en GGL *no-re, no-res*.

O

ÒSTIA f. Grafia defectuosa per *hòstia*. *Si la divina volentat vol que Jesucrist, qui és en lo cel ver Deus e ver home, sia en la òstia sagrada e en ·i· temps en molts locs, lo poder o [ho] pot complir*, 240. En GGL hi

és registrada dita forma; mes no sembla de tot inútil per a la història del mot una tal repetició, omplint així el buit en l'orde alfabètic del Suplement.

P

PACÈNCIA f. Pacència. *Avarícia e yra són del linatge de mal per ço cor destruen larguea e pacència qui son virtuts del linatge de bé* 123. V. en GGL *pacència*.

no creim gaire en tals homofonies com a motiu, malgrat el mall. *pago* i el val. *pavo*.

PAGESSIA f. Variant gràfica, defectuosa, per *pagesia*. *Les arts mechàniques són cavaleria, pagessia, ffusteria, sarturia...*, 9. V. en GGL *pagesia*.

PELASSERIA f. Grafia defectuosa per *pellisseria* o art d'adobar pells. *Les arts mechàniques són cavaleria, mercaderia, pagesia, ffusteria, sarturia, scrivania, pellasseria e les altres*, 9. V. en GGL *pellicer, pellisser*.

PALPATIU, -IVA adj. Pertanyent al tacte o a la potència del palpar. *Home ha ·x· potències naturals..., potència visiva, auditiva, odorativa, gustativa, palpativa, affiativa...*, 178.

PERLAT m. Fals cultisme per *prelat*. *Perlat e rector accidiós és negligent a honrar la santa fe cathòlica*, 242. V. en GGL *prelat*.

ETIM.: derivat de *palpat*.

PERTANYENÇA f. Pertinència, allò que pertany a algú o a alguna cosa. *Pots, doncs, conèixer de necessitat segons la sua pertanyença, que el món és creat de non res*, 24. V. en GGL *pertanyent*.

PATIÈNCIA f. Variant semiculta per *pacència*. *Vençràs home irat e avar ab larguea e ab paciència*, 123. V. en GGL *pacència*, forma normal.

ETIM.: del part. pres. de *pertànyer*, llatí vulgar **pertàngere* (clàssic *pertingere*), reconstituït sobre el primitiu *tangere*.

PAVÓ m. Variant gràfica, culta, per *paó*. *L'ome avar e envejós, si veu ·i· gras capó, pavo ho [sic] moltó per la fi de gustar...*, 121. V. en GGL les formes *pahó, paó*. Els editors no accentuen *pavo*, ignorant si és per distracció o perquè pensen en el llatí *pavus*, -i, al costat de *pavo*, -onis. La *o* final de *pavu* s'hauria conservat per tal d'evitar les homofonies *pace* 'pau', *Paulu* 'Pau'. Mes

PERTENYENÇA f. Gravia defectuosa de l'article anterior. *Per ço que Déus satisfça a la sua pertenyença*, 25.

PERVERSAT, -ADA part. pass. de *perversar*. Pervertit, apartat del seu fi. *Affar, qui és parlar, en home irat e mentider és perversat de plaer en ira e de veritat en mentida*, 168. V. *perversar* en GGL.

POSSESIÓ f. Porció gran de terreny de conreu, pertanyent a un propietari i dependent d'una casa situada dins la mateixa finca (DCVB, *possessió* // 2 b.) *Home avar, con veu bella possessió e la ou loar, volria que fos sua e consira con la pusca aver justament o injustament... E si ell ha alcuna bona e beyla possessió, per aquella no pot ésser consolat*, 34. Manca en GGL aquesta particular accepció del mot tan viva a Mallorca.

PREPARAR v. tr. Posar en estat d'acomplir una finalitat. *Potència tactiva naturalment engendre plaer... E per ço luxúria prepare aquell plaer per les sues circumstàncies damunt dites, e prudència prepare plaer per castetat*, 193.

ETIM.: llatí *praeparare*.

PREPARATIU, -IVA adj. Que prepara. *Prudència és hàbit preparatiu, successiu contra luxúria, lo qual és hàbit preparatiu successiu contra prudència*, 191.

ETIM.: llatí *praeparativu*.

PREVEURE v. tr. Veure per endavant, abans de produir-se algun fet. *Home prudent, si és malalte, preveu les circumstàncies per les quals pusca ésser sà*, 196. *Savi çabater preveu les circumstàncies per les quals pusca fer bones sabates*, 197.

ETIM.: llatí *praevidere*.

PREYC m. Acte de predicar, sermó. *Con sia gran maraveyla que tans sermons o preycs sien fets e per tan savis homes...*, 5. V. en GGL la variant *preych*.

ETIM.: postverbal de *preicar* (llatí *praedicare*), *preycar* en GGL.

PREYCAN ger. de *preycar*. Predicant. *E açò mostran e preycan lo sermonador, los pecadors poran aver conexença de virtuts e de pecats*, 5. V. *preïcant* en GGL.

PRIN 2.ª pers. sg. imperatiu de *prendre*. *Tu, sermonador qui preyques, fe ·i· sermó de ·i· virtut e de ·i· pecat, e prin les temes*

de la virtut e del pecat, 171. V. tal forma en el curs de *prendre* en GGL.

PRIVADA f. Latrina. *E si odores en la privada, tu no podràs forçar ton nas que odor plaent odor e no pudor*, 13. *Doncs tu, home qui odores la rosa, fug a les privades si plaentment la rosa vols odorar*, 14. Recordem que tal mot es troba també en la versió catalana de la *Vida Coetània de Ramon Llull*. ETIM.: reducció de *campra privada*.

PRIVATIVAMENT adv. De manera contrària a positivament; negativament. *Temprança és de linatge de granea positivament, e avarícia és de linatge de granea privativament*, 219. V. en GGL *privatiu*.

PROÇÉS m. Simple variant gràfica per *procés*. *Pots tu... declarar... qual és lur proçés* (de veritat e temprança), 140. V. en GGL *procés*.

PROPIAR (?) v. tr. Apropiar, fer seva alguna cosa. *E encara [home], la fi dels béns de gràcia a si mateix propia aytant con pot; e home qui ha caritat, a Déu los ret qui·ls dóna*, 277. V. en GGL *propriar*.

ETIM.: seria un derivat del llatí *propriu*.

PRUDENCIAR v. intr. Usar de prudència, obrar prudentment. *E luxúria prepare aquell plaer a luxuriar e prudència prepare aquell plaer a prudenciar*, 192.

ETIM.: derivat de *prudència*. És una de tantes formacions verbals que exigeix el sistema ideològic lul·lià.

PUNÇELA f. Simple variant gràfica per *puncela*. Ponceïlla. *La qual luxúria, dien sar-rayns, que auran en paradís, la qual usaran ab moltes fembres punçeles*, 238. V. en GGL *puncela, puncella*.

PUSQUE conj. causal. Ja que. *Lo qual mèrit no pot guanyar pusque membrar, entendre e amar, que són ses causes, són de ira e de mentida habituades*, 168. V. en GGL article PUS // 2, b).

Q

QUI pron. rel. Com ja es diu en GGL, la forma *qui* s'usa amb antecedent de persona o cosa, masculí o femení, singular o plural, com a subjecte o complement, directe o preposicional. Vegeu un cas on el relatiu *qui* té per antecedent un altre pronom neutre: *Con ment hom per paraules qui dien que ço qui és ver no és ver*, 264.

QUI formant part de la conjunció temporal *tro*: *tro qui* per *tro que*. Pot tractar-se d'una simple distracció de l'escrivà. *Humà enteniment és potència intel·lectiva en quant no pot entendre Déu sobre sa natura ne les sues obres tro qui Deus li dóna saviesa*, 282.

R

RABIÓS, -OSA adj. Que té ràbia. *E per lo tocar [home luxuriós] parlarà con home rabiós en foc infernal eternal*, 145.
ETIM.: llatí *rabiosus*.

RACIONEJAR v. intr. Fer actuar la raó. *Racionar racioneja en sa pensa ab membrar, entendre e amar*, 167. Registrat dit mot en GGL, mes en un sol text.

RADICAT, -ADA part. pass. de *radicar* (no registrat). Arrelat, enraigat. *Con sia açò que voler sia radicat en ànima e gustar en lo cors*, 133.
ETIM.: llatí *radicatu*.

RANCALÓS, -OSA adj. Rancallós, que coixeja. *Home geperut o rancalós o qui no ha que ·i· huyl, e enaxí dels altres vicis, ama riqueses e honramens*, 116.
ETIM.: derivat del fràncic *rank*.

RECURRI 2.ª pers. sg. imperatiu de *recórrer*. *Si lo demoni te vol temptar per debilitat de coratge a fer alcun pecat, recurri al amor que aurás a Déu*. Un de tants d'imperatius amb inflexió vocàlica, freqüent en Llull. Vegeu aquest mateix en GGL en l'article *RECÓRRER // 4.*, on es troben també les variants normals *recorri*.

REFUGIMENT m. Refugi, mitjà on refugiar-se. *Aytals hòmens no han altre refugi-*

ment mas oració, 19. En GGL solament *refugi*.

RENYÓ m. Ronyó. *La qual flama nax e diriva del grex qui participa ab los renyons*, 127.
ETIM.: llatí vulgar **renione* (clàssic *rene*)

RES f. Cosa. *Pecat és de non res e virtut és de res*, 238. Figura el mot en GGL, mes en aquest text resulta més clarificador.

RESSURRECCIÓ f. Variant gràfica (la que correspon a nostra pronunciació) per *ressurrecció*. *General ressurrecció d'omes*, 279. En GGL la grafia normal: *ressurrecció*.

RESSUCITAMENT m. Resurrecció. *Si tu aquell ressucitament creus, la creença és fe*, 59.

RESTRENYMENT m. Restrenyiment. *Greu cosa li és consirar lo restrenyment*, 44. Pot tractar-se d'una errada d'impremta. En GGL *restrenyiment*.

RETORICAR v. tr. Ordenar les paraules d'acord amb la retòrica. *Home qui ha esperança forma, colora, retorica ses paraules*, 262. V. *retòrica* en GGL.

RIB 2.ª pers. sg. d'imperatiu de *rebre*. *Comana lo teu a home diligent e rib son consyl*, 197. V. *rebre* en GGL.

S

SACRAMENT m. Variant culta per *sagrament*. Açò *matex pot hom dir dels ·x· manaments e dels ·vii· sacraments, ço és babtisme, confirmació, lo sant sacrament del altar...*, 7. V. *sagrament* en GGL.

SAJORNAR intr. Grafia defectuosa per *sojornar*. *Molt més val entendre, amar, membrar e ymaginar en justícia... que en beure, menjar ne sajornar*, 15. V. en GGL *sejornar, sojornar*.

SAMFONDRE v. refl. Grafia defectuosa per *sangfondre*. *Aquell home és fortment golós qu'is samfon per massa menjar*, 35. V. en GGL *sancfondre* i derivats. ETIM.: llatí vulgar **sanguifundere*.

SARTURIA f. Variant per *sartoria*. Ofici de sastre. *Les arts mechàniques són... ffusteria, sarturia...*, 9. V. en GGL *sartoria*.

SATISFACIÓ f. Simple variant per *satisfacció*. *Per amament de misericòrdia e perdó, contrició, confessió e satisfacció*. V. en GGL la forma correcta.

SCIENCIEJAR v. intr. Esser posseïdor de ciència. La forma no culta seria *escienciejar*. *Pots consirar con equalment auràs penes infernals spirituals per desamar e per peccador scienciejar*, 109. ETIM.: format damunt el llatí *scientia*.

SCRIVANIA f. Escrivania, ofici d'escrivà. *Les arts mechàniques són cavaleria, mercaderia, pagessia, ffusteria, sarturia, scrivania, pelasseria e les altres*, 9. V. en GGL *escrivà, escrivan*.

SÈDULA f. Cèl·lula (petita cel·la), no encara en el sentit precís que té el mot avui, en biologia, d'unitat fonamental en l'organització de tot ésser vivent. *Qui continua e menuga molts ays e beu vi forts, corromp la sèdula que està sobre lo front en los locs hon participen los çervels denant e detràs, en la qual sèdula se fan les ymprecions intel·legibles*, 128. V. *çèdula* en el lloc corresponent d'aquest *Segon Petit Suplement...*

ETIM.: llatí *cellula*, dim. de *cella*, alterat per *schedula*, dim. de *scheda*.

SEGLE m. Lloc d'estada de les persones, en vida i en mort. *Pot hom, doncs, conèixer que són ·iii· segles: la ·i· és paradís e és tot ple de bé, l'altre és aquest segle en qui hom ha bé e mal*, 198. V. en GGL *seggle, segle, setgle*, on dits significats ja s'insinuen, mes no tan clarament.

SEGORNAR v. intr. Grafia defectuosa per *sejornar*. *Sojornar. Beure, vestir, segornar*, 15. V. *sojornar* en GGL.

SEMFÚS, -USA adj. Grafia defectuosa per *sangfús*, part. pass. de *sangfondre*. *Home semfús per trob menjar e per trob beure embriac, per la virtut odorativa*, 135. V. *sancfús* en GGL.

SENFONDRE v. refl. Grafia defectuosa per *sangfondre*. Omplir-se excessivament de menjar. *E si hom se senfon, amagrex*, 129. *Home glot per trob menjar a beure se senfon e engenre malaltia e perea*, 132. V. en GGL *sancfondre*.

SENNOR m. Senyor. *Sennor deu amar son servidor*, 14. L'amanuense encara tas-tanejava en la grafia del nou so romànic, la nasal palatalitzada, *ny*. V. en GGL *sènnyer, senyor*.

SENTUARI m. Santuari. *Açò matex con és malalte ho [sic] con és en perill de mort e promet que irà en romeria a alcun sentuari, avén fe que aquell sant li ajud*, 82. ETIM.: llatí *sanctuariu*.

SERMONADOR m. El qui fa sermons o predica. Predicador. *Totes aquestes coses apellam subject d'aquest llibre, qui pot ésser dit Art, per ço car d'els [sic] pot sermonador predicar*, 6. V. en GGL *sermonar*. ETIM.: derivat del llatí *sermone*.

SERMONEDOR m. Grafia defectuosa de l'anterior. *E per ço tu, sermonedor, declara en ton sermó los ·ii· hàbits damunt dits* 104.

SEU pron. poss. sg. En el text adduït: conjunt de les coses seves, d'ell. *Home avar, con és a l'esgleya e cuyda Déus pregar, conta quant val lo seu*, 34. En texts com l'anterior es demostra la gran utilitat de la conservació de l'article neutre. Vegeu *lo* en aquest mateix *Suplement*.

SIUS 2.ª pers. sg. pres. indicatiu de *seure*. Seus. *Si tu sius a la taula ab ton pare e ab ta mare e ab tos frares e partex* [sic] *·i· capó e dónes...*, 60. Seria interessant un estudi monogràfic de la flexió verbal en l'obra lulliana en català.

ETIM.: per a l'evolució del llatí *sedes* en *sius*, cf. el pireneoc-oriental *assiare*, *assius*.

SOTAYRÀ, -ANA adj. Grafia defectuosa per *soteirà*. Col·locat més avall, en grau inferior. *Per ço car caritat és agradada els graus desús só'i graus sotayrans*, 95. V. en GGL *sotayrà*, *soterrà*, *soteyrà*.

ETIM.: probablement format d'un llatí vulgar **subterianu* (prep. *subter*, més *i* de *subter-i-u*, comp. *subterius*, més el sufix *-anu*). Ens trobaríem davant una formació anàloga a la de *sobeirà* (GGL) procedent inicialment del llatí *super*. (Vg. *postscriptum*).

SUBIRANAMENT adv. Variant gràfica per *sobiranament*. *La justícia de Déu pot hom cons[i]rar en ·i· maneres: la ·i· es per igualtat de les sues dignitats, la qual igualtat han subiranament per la santa e su-*

birana trinitat, 176. V. en GGL *sobiranament*, *subirà*.

SUFFISTICAT, -ADA adj. Grafia defectuosa per *sofisticat*. Que conté sofisma o engany. *E home desesperat e insipient fa tot lo contrari e és tot suffisticat, ffalsificat*, 107-108.

ETIM.: derivat del llatí escolàstic *sophisticu*.

SUPERFLUATIU, -IVA adj. Que té la qualitat negativa de la superfluitat. *Prudència és bon hàbit comparatiu e positiu, e glotonia és mal hàbit superfluatiu e privatiu*, 190. V. en GGL *superfluu*.

SUPERLATIU, -IVA adj. En gramàtica dit d'allò que, qualitativament, posseeix el grau més alt, més intens, etc. *Elles* [les dignitats de Déu] *estants emperò en superlatiu grau, per ço car Deus és aquell ésser qui tan solament està en lo superlatiu grau*, 6. *E ày altres sermons qui són més a ensús, los quals deu hom preycar a hòmens qui han sciència en lo superlatiu grau*, 298.

ETIM.: llatí *superlativu*.

SURO m. Teixit produït pel fel·logen de l'alzina surera. *Negú fust nada tan leugera-ment sobre aygua con suro, e per ço caritat, en quant és estrument, és semblança de suro*, 274.

ETIM.: formació damunt del llatí *subere*.

T

TATTIU, -IVA adj. Grafia defectuosa per *tactiu*. *Les quals* [potències] *són: potència visiva, auditiva, odorativa, gustativa, tattiva, affativa...*, 184. V. en GGL *tactiu*.

TAULES f. pl. Probablement el mot designa el joc de daus o de dames. *Home ha plaer en jugar a escacs e a taules*, 134. ETIM.: llatí pl. *tabulas*.

TEHOLOGICAL adj. Grafia defectuosa per *teological*. *Con sia açò que força de coratge sia virtut cardinal e caritat sia virtut*

tehological, 85. V. en GGL la grafia correcta.

TEMA f. Proposició que es pren com a assumpte o matèria per a un sermó. *Qui fa sermó de justícia e de prudència remembre la tema de justícia e de prudència*, 51. *D'aquest manament entenem culir les temes d'aquest libre... e en cascuna tema dels sermons està Déu subject*, 10. En GGL hi és registrat el mot *tema*, f. mes com a formació postverbal de *tèmer*. Cf. italià *tema* 'temor'. ETIM.: greco-latí *thema*.

TEMPRAR v. tr. Referit al vi, rebaixar-ne els graus amb aigua. *Tu qui seus a la taula e tempres lo vi ab aygua*, 92. Manca en GGL aquest significat concret.

TEMPS m. Duració, successió de les coses finites. En el text recollit el mot té el matis particular de lleguda. *Qui ha temps e temps espera, temps li fayl*, 242. V. en GGL informació sobre *temps*.

TEMPTAR v. tr. En el text que recollim, induir a obrar d'una manera determinada. *Com s'esdevé que bon àngel lo [l'home] tempta per fer bé, fa d'açò lo contrari*, 43. V. en GGL altres accepcions sobre el verb *temptar*.

TET m. Sòtil des d'un interior, teulada des de l'exterior. *Los fonaments d'aquella concordança són gustar e palpar, e les parets són veer e ymaginar, e lo tet està per membrar, entendre e amar*, 127. Com es veu, el terme és usat metafòricament. No figura tal hàpax en GGL. Sí en DCVB, I, amb la següent definició: «Coberta de casa; teulada o llosat».

ETIM.: llatí *tectu* (de *tego*).

TORT m. Grafia defectuosa per *tord*. Aucell de la família dels túrdids, que en hivern emigra a països menys freds, al de Mallorca entre altres. *Axí con les grues e los torts qui en ivern vénen de terres fredes a terres caldes*, 196.

ETIM.: llatí *turdu*.

TÒS m. Part posterior del cap on es creia que estava localitzada la facultat de recordar. *E açò matex en la sèdula detràs, en lo tòs, hon se fan les ymprecions recolibles*, 128. V. en GGL l'article *toç* on es troben

totes les variants gràfiques de dit mot, l'etimologia del qual és un poc obscura. De totes maneres Coromines s'inclina per la grafia *tòs*.

TRAMIT 2.ª pers. sg. imperatiu de *trame* (transmetre). *Tramit esperança ab concordança de Déu e de tu*, 252. *Si tramits [sic] a Déu esperança, tramit-la ab contrició, confessio e satisfació [sic] e si y tramets...*, ib. La santa llibertat dels amanuenses assalariats! V. en GGL *trametre* on es registra també l'imperatiu *tramit*.

TRANSMUTAN ger. de *transmutar*. Transmutant. *Crestià creu que Jesuchrist per lo prevere, estant a ell estrument, faça ésser son cors per òstia sagrada ésser en molts locs e en ·i· temps, trasmutan pa en carn e vi en sanc per virtut del sacrament*, 98. V. en GGL *transmutant*.

TRANSSITIU, -IVA adj. Transitiu, que passa, que es transfereix. *Si la volentat no consent quel caval sia emblat ne tolt, romanen los pecats venials e no són transitiuus*, 120-121.

ETIM.: llatí *transitivu*.

TRASPASAR v. intr. Grafia defectuosa per *traspassar*. Passar d'una situació a una altra. *Per lo qual plaser traspasa a desijar plaer en aver la muler de son vejn e son lit*, 260. V. en GGL la variant *trespassar*.

TROB adv. Variant gràfica per *trop*. Massa, excessivament. *E açò matex per gustar qui és per trob menjar e per trob beure, lo qual trob (substantivat) és fontana e matèria per la qual se multiplica la luxúria per aygua escalfada*, 127. V. en GGL la forma correcta *trop* i la incorrecta *trob* (no subst.)

U

ULTIMAT, -ADA adj. Últim, darrer. *Los quals [començaments] són bonea, granea, duració, poder, enteniment, volentat, virtut, veritat e glòria, qui són començaments de la «Art general ultimada»*, 172.

ETIM.: part. pass. del llatí *ultimare*.

USAT, -ADA adj. Acostumat. *Home avar tan sovín membre los béns temporals que, con ve a la mort, no és usat en membrar esperança*, 250. V. en GGL *usar*, on manca el matis del text aquí recollit.

V

VERGA f. Membre genital masculí. *En los genitius qui són corsos e spirits en qui buyl la esperma, dels quals ixen vepors [sic] e calors caldes, seques e humides qui escalfen, crexen e humplen la verga, 127.*
ETIM.: llatí *virga*.

VINS 2.ª pers. sg. imperatiu de *vençre*. Forma normal, *venç*. *Si ab força d'una virtut no pots vençre força d'un pecat, vins ab ·ii· virtuts força d'aquell pecat, e vençràs e no serà sobrat, 89.* V. en GGL *vençre* on trobareu la forma correcta *vinç*.

VISIOSAMENT adv. Grafia incorrecta per *viciosament*. *Per ço la divina virtut farà estar visiosament en foc infernal eternal lo palpar e l'enteniment del home luxuriós e ergulós, 141.* V. en GGL la forma correcta.

VOLECTIU, -IVA adj. Incorrecció per *volitiu*. *Potència volectiva.* V. *volitiu* en GGL.

VOLENTÉS adv. Volenters. La grafia pot ésser fonètica. *E parla volentés de beles fembres, 146.* V. en GGL la forma correcta.

Y

Y conj. Si no és errada, en el text adduït ja apareix *y* (per *e*) conjunció copulativa. *Esperança és estrument ab lo qual hom espera de Déu veres y grans coses, 263.* En GGL hi és registrada també dita forma.

YDOLATRIA f. Variant gràfica per *ido-*

latria. *Enveja és estrument qui és del linatge de ydolatria, 259.*
ETIM.: llatí *idolatria*.

YMPRECIÓ f. Grafia incorrecta per *impressió*. *E açò metex en la cèdula detràs de lo tòs, hon se fan les ymprecions recolibles, 128.* V. en GGL la forma correcta.

OBSERVACIÓ FINAL

Per tal d'aconseguir certa unitat entre els *Suplements* i el GGL ens hem permès la llibertat d'usar els accents d'acord amb les normes de l'ortografia actual. I hem gosat també, rarament, afegir alguna coma si hem cregut que així facilitàvem la comprensió del text.

No mireu, doncs, això com un fet de voler «esmenar la plana» als editors, el criteri dels quals és segurament més respectable que el nostre.

Miquel COLOM, T. O. R.

Inca

POSTSCRIPTUM

Tramès ja a la redacció de *Studia Lulliana* l'anterior treball, on és acceptada plenament l'observació que ens fa sobre el mot *sotayrà* del nostre *Glossari*, l'autor de la *Introducció* a l'obra de Lull, *Llibre de virtuts e*

de pecats, que acaba d'editar-se, ens hem sentit estimulats a intentar l'aclariment de l'origen o etimologia del mot esmentat.

És cert que Llull oposa *sotayrans* a *sobirans*, encara que també és ver que el nostre famós paisà empra més sovint, per a dita oposició, el sinònim *jussà* o *jusà*. Vegeu en el *Glossari* la documentació d'aquest darrer mot, amb la corresponent etimologia.

Del mot que ara ens ocupa apareixen en el *Glossari*, com a caps d'article, les formes següents: *sotayrà*, *soterrà*, *soteyrà-soteyran*, *sotirà* (amb la variant *sotirrànies* per *sotiranes* en el text adduït).

Analitzem dites formes. Per ço que anirem dient es veurà que *sotayrà* és una grafia defectuosa per *soteyrà* (*soteirà* segons la norma actual); que *soterrà* no té de *terra* més que la contaminació (igual que la variant *sotirrànies*); i que *sotirà* representa la forma catalana que s'usaria actualment si el mot no hagués romàs antiquat.

Conclusions. Un clar paral·lelisme entre *sobirà* i el mot estudiat: derivació respectiva de les preposicions llatines *super* (= sobre) i *subter* (= sota); formació anàloga dins el llatí vulgar: **super-i-anu*, **subter-i-anu* (la *i* procedent dels comparatius *super-i-or*, *subter-i-or*, registrats en els diccionaris llatins; i *-anu* és també un sufix llatí normal, *rom-anu*).

Ambdós mots han sofert idèntica metàtesi vocàlica, usual dins el romànic: *-ia-* reduït a *-ai-*; i la mateixa atracció palatal exercida per la *i*: el diftong *-ai-* convertit en *-ei-*.

I aquí parà l'occità-provençal la seva evolució: *sobeirà*, *soteirà*, o amb la conservació de la *n* final, *sobeiran*, *soteiran*. En el *Glossari* hi són registrades les formes *sobeirà* i *soteirà*, aquest darrer, degut a la posició àtona del diftong, mal grafiat: *sotayrà*.

El castellà monoptongà el diftong *-ei-* en *-e-*: *soberano*. El català avançà la palatalització, convertint *-ei-* en *-i-*: *sobirà*. El *sotirà* del nostre *Glossari* és un reflex d'idèntic procés.

Quant al català *sobirà* vegeu J. Coromines, *Breve diccionario etimológico de la lengua castellana*, article *sobre*, i Meyer-Lübke, *Romanisches Etymologisches Wörterbuch*, article **superanus*.

* * *

Cap al final de la *Introducció* fa referència el seu autor a «alguns mots no documentats, vertaders hàpaxs», com escriu ell. Sobre dits mots voldria jo també dir-hi la meua paraula.

Ja abans (pàg. xxxii) s'hi llegeix una petita llista de formes nominals o verbals que són merament variants ortogràfiques; la més freqüent, la confusió de les vocals *a*, *e* en posició àtona. La *p* d'*atròpies* procedeix

de quan la *b* és final, jo *atrob*, fonèticament *atrop*, fenòmen viu encara en *quan ho sàpigues*, abans *sàpies*, de *saber* o *sebre*. *Fasca*, sense la vírgula que trenca el peu de la *c*, potser per distracció, en el conjunt és un cas d'ultracorrecció, la *s* de *fas* amb la *c* de *faciat* del subjuntiu.

Quant al primer hàpax (citam per pàgines i línies), *otilits* (p. 14, l. 84) crec amb certesa que prové d'una falsa lectura de l'original manuscrit, feta per l'amanuense d'ofici. Aquest va prendre la *c* per una *o* i de les dues peces d'una *u* en féu *ti*, resultant *otilits* per *culits*. Comparau doncs: *per altres eximplis culits del subjecte d'aquest libre* (p. 14, l. 84) amb *per molts d'altres eximplis culits en lo subjecte d'esta sciència* (p. 16, l. 153).

* * *

El segon, el segon hàpax, té més mals arrambatges. Crec, ja d'entrada, que ens trobam davant una molt defectuosa transcripció. No, naturalment, deguda a l'escrivà qui féu el còdex que ha servit per a l'edició actual impresa sinó dels anteriors i, possiblement, de la defectuosa cal·ligrafia del qui escrivia el dictat, a viva veu, de Llull. Mes quina podria ésser la forma que originà la repetida errada d'un mateix mot?

És ver que Raimundo de Miguel, en el seu seminarístic «Nuevo (ara ja vell) diccionario latino-español etimológico», porta en l'article *arraigar*, la següent expressió castellana: *Arraigarse un mal*, traduïda per *malum per longas moras invalescere*. Mes resultaria una solució massa expeditiva suposar un *moradicu* derivat de *mora*, popularitzat fins a perdre la *d* intervocàlica, com per exemple en *preycar*, llatí *praedicare* (Glossari) i sonoritzar-se en *g* la *c* intervocàlica, com en *pregar*, *preguar* (Glossari), per tal d'obtenir un *morayc*, *morayga*, *moraygua*.

No ho he comprovat perquè no el tenc a mà, però segurament que dit hipotètic mot és introbable dins els nou grossos volums de mitjana i ínfima llatinitat del famós Du Cange. Jo intentaré seguir una altra ruta.

Començ per copiar els passatges on hi apareix el capriciós, enigmàtic terme, usant els punts diacrítics normals i citant per pàgines i línies.

1. *Com hom abdues les forces ajusta en 1.ª força e persevera molt en aquella força, engentre virtut moraygua, ço és a saber, virtut on que hom és tan forts, que no és temptat a fer pecat* (p. 81, l. 10).

2. *En axí home qui és habituat de virtut moraygua, qui és hàbit longament perseverat, no pories forçar que fessés pecat* (p. 82, l. 15).

3. *E per ço tot hom se deuria acostumar a guanyar virtuts moray-*

gues, per les qua[lls] home viu en pau e segur, e no ha paor que sia temptat ne vençut per pecat (p. 82, l. 20).

4. Per ço caritat e saviea són virtuts primitives e creatives, que causen e ordenen les altres virtuts, e per elles està principalment virtut morayga, que no tem temptació de demoni ne de negun pecat (p. 108, l. 13).

5. Si avarícia e enveja han longament perseverat e durat en home avar e envejós, retran aquell home obstinat contra larguea e leyaltat e contra la fi de bontat, e serà habituat en tant de mal, que la sua malea engenrarà pecat moraygat, ço és a dir, pecat obstinat per longa perseverança (p. 122, l. 64).

6. E per-tal manera és engenrada glotonia morayga e és desraygada temprança de ymaginar e racionar (p. 132, l. 51).

7, 8. Potència odorativa, segons instinct natural, no fa qüestió si odorarà pl[ajent] odor o mala odor... E per ço és figura e senyal que significa virtut morayga, ço és saviea que és forma de prudència, la qual serà virtut moraygua (p. 190, ls. 36-37).

9, 10, 11. Potència tactiva no és per natura electiva a sentir plaer o desplaer per tocar,... e per ço significa virtut morayga, en axí con la significa la odorativa... Mostrada avem doncs la doctrina per la qual home és obligat a esquivar glotonia e a eléger prudència, per ço que sia misatge e matèria a saviea que és hàbit lo qual no fa desliberació si farà lo mal ho lo bé, con sia açò que ella sia virtut moraygua que regla e ordona enaxí l'enteniment a fer bé, con fa caritat, que és virtut morayga, la volentat (p. 191, ls. 47, 52, 53).

He transcrit tots els passatges on hi he descobert el críptic mot. No és necessari fer observar que no són significatives la *y* per *i* ni la *u* del dígraf *gu* davant *a*.

Per a mi l'obscuritat del mot, quant a la significació, és... claríssima, lluminosa: *persistent*, *obstinat*, *arrelat*. O, per dir-ho amb el mateix terme que, segons el meu parer, s'amaga dins l'enigma: *araygat*. (Vegeu en el Glossari tal variant per *arraigat*).

El qualificatiu s'aplica tant a la virtut com al pecat: virtut *moraygua* (text 1), virtuts *moraygues* (text 3), virtut *morayga* (text 4), glotonia *morayga* (text 6), etc.

Què passa doncs? Que per a l'aclariment total del trencaclosques ens fallen els prefixos *i*, quasi totalment, també els sufixos. El sufix vertader el veiem ben segur en *pecat moraygat* (text 5) i, indirectament, en *desraygada temprança* (text 6).

Contra un *moraygat* ens trobam davant quatre *morayga*, cinc *moraygua* i un *moraygues*. Sovintegen en l'obra els claudàtors amb lletres ome-

ses. Mes en la mateixa paraula són excessives les omissions. Si es tractàs d'un nom, es podria pensar en un postverbal, com el castellà *arraigo*, d'*arraigar*. Mes ens trobam davant un participi o adjectiu.

Quant al prefix es pot imaginar una mala lectura de la mala cal·ligrafia del primer manuscrit. En el Glossari es registra l'article *enraygat*. Si l'autor del manuscrit hagués posat *inaraygat*, amb doble prefix, *in*, *a*, sense punt damunt la *i* i amb la *a* un poc mal traçada, apareixeria *morayga*; i amb el sufix participial o d'adjectiu, *-t* o *-da*, *moraygat*, *moraygada*. Ja he fet observar abans que aquest sufix és absent en massa lexemes virtualment iguals.

Per la clara relació etimològica amb la forma sobre la qual vaig escrivint retrauré el mot *radicat* (manca en el Glossari), semànticament igual al *morayga*: *En home golós e envejós participen majorment gustar e voler, e és plus principal pecat per voler que per gustar, con sia açó que voler sia radicat en ànima e gustar en cors* (p. 133, l. 8).

Ja per acabar: pens que per resoldre sobre la formació de *morayga* no es pot prescindir del nucli *-raig-* (lletí *radic-are*) que apareix en *arai-gar*, *arayguar*, *arraigar*, *arraygar*, formes verbals registrades en el *Glossari*.

Si no plauen els meus arguments, crec que almenys hauré obert camins per a futures investigacions.

RESUM

This second supplement to the author's Glossari (the first appeared in EL 30, 1990, pp. 161-171) covers words and forms encountered in the recently edited *Llibre de virtuts e de pecats* (reviewed in this same issue of SL). A «Postscript» deals at greater length with several problematical words, especially *sotayrans* and *morayga-moraygua-moraygat*.